

**PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 25 ta' Jannar, 2017

Citazzjoni Nru: 580/1995 AF

**Joseph Camilleri bhala Direttur f'isem u in
rapprezentanza tas-socjetà JMA Limited**

VS

**Michael Angelo Fenech u Alfred Fenech bhala Diretturi
f'isem u in rapprezentanza tas-socjetà Car Care Products
Limited u b'digriet tal-Qorti tal-11 ta' April, 2002 giet
kjamata in kawza s-socjetà Fenech Estates Company
Limited**

u

**b'digriet tal-Qorti tat-18 ta' Gunju, 2013 il-kliem
"Michael Angelo Fenech u Alfred Fenech bhala Diretturi
f'isem u in rapprezentanza tas-socjetà" ghandhom
jitnehhew mill-okkju**

Il-Qorti:

Rat iċ-ċitazzjoni tal-attur Joseph Camilleri fil-kwalità tiegħu ta' direttur għan-nom u in rappresentanza ta' JMA Limited li permezz tagħha wara li gie premess illi:

Is-socjetà konvenuta Car Care Products Limited in forza ta' konvenju datat 5 ta' April 1984 redatt quddiem in-Nutar Dottor John Patrick Hayman wieghdet u obligat ruhha li tbieghu u tittrasferixxi lis-socjetà attrici li bieghet u obligat ruhha li tixtri u takkwista:

- (a) n-nofs indiviz tal-plots fabbrikabbli markati bin-numru sebgha u sittin (67), sebghin (70) u wiehed u sebghin (71), formanti parti mill-art maghrufa bhala tal-Hofra, f'Haz Zabbar, fi Triq gdida bla isem, tal-kejl kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom versu l-prezz pattwit fil-konvenju.
- (b) Nofs indiviz tal-plots numru hamsa u erbghin (45) u nofs il-plot numru sitta u erbghin (46) formanti parti mill-istess art, proprjetà il-plots 45 u 46 kwantu għan-nofs indiviz tas-socjetà Car Care Limited tal-kejl, kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konveju Dok. "A", liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom versu l-prezz indikat fil-konvenju; u
- (c) Nofs indiviz tal-plots numru tlieta u erbghin (43), tnejn u erbghin (42) u tmienja u sebghin (78) formanti parti mill-istess art bil-kejl, kif deskritt u indikat ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, Dok. "A", proprjetà ta' Car Care Limited, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom, u dan versu l-prezz u l-pattijiet u l-kondizzjonijiet indikati fil-konvenju msemmi.

Is-socjetà konvenuta giet inutilment interpellata tersaq għall-pubblikazzjoni tal-Att Notarili relattiv permezz ta' zewg ittri ufficjali tat-3 ta' Marzu 1995 u tat-3 ta' April 1995.

Is-socjetà attrici ghandha interess illi taghti esekuzzjoni lil dan il-konvenju.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tikkundanna lis-socjetà konvenuta tersaq ghall-pubblikazzjoni tal-Att Notarili fejn hija tbiegh u tittrasferixxi a tenur tal-konvenju fuq imsemmi tal-5 ta' April 1994 redatt quddiem in-Nutar Dottor John Patrick Hayman in-nofs indiviz tal-plots fabbrikabbli markati

(a) bin-numru sebgha u sittin (67), sebghin (70) u wiehed u sebghin (71), formanti parti mill-art maghrufa bhala tal-Hofra, f'Haz Zabbar, fi Triq gdida bla isem, tal-kejl kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha taghhom versu l-prezz pattwit fil-konvenju.

(b) Nofs indiviz tal-plots numru hamsa u erbghin (45) u nofs il-plot numru sitta u erbghin (46) formanti parti mill-istess art, proprjetà il-plots 45 u 46 kwantu ghan-nofs indiviz tas-socjetà Car Care Limited tal-kejl, kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konveju Dok. "A", liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha taghhom versu l-prezz indikat fil-konvenju; u

(c) Nofs indiviz tal-plots numru tlieta u erbghin (43), tnejn u erbghin (42) u tmienja u sebghin (78) formanti parti mill-istess art bil-kejl, kif deskritt u indikat ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, Dok. "A", proprjetà ta' Car Care Limited, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha taghhom, u dan versu l-prezz u l-pattijiet u l-kondizzjonijiet indikati fil-konvenju msemmi.

2. Tinnomina Nutar Pubbliku biex jippubblika tali Att.

3. Tiffissa lok, hin u jum ghall-pubblikazzjoni ta' tali Att.

4. Tinnomina Kuraturi biex jirraprezentaw lill-eventwali socjetà konvenuta kontumaci fuq l-Att.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attur nomine li ddikjara illi:

Is-socjetà konvenuta Car Care Products Limited in forza ta' konvenju datat 5 ta' April 1984 redatt quddiem in-Nutar Dottor John Patrick Hayman wieghdet u obligat ruhha li tbieghu u tittrasferixxi lis-socjetà attrici li bieghet u obligat ruhha li tixtri u takkwista:

- (a) n-nofs indiviz tal-plots fabbrikabbli markati bin-numru sebgha u sittin (67), sebghin (70) u wiehed u sebghin (71), formanti parti mill-art maghrufa bhala tal-Hofra, f'Haz Zabbar, fi Triq għida bla isem, tal-kejl kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom versu l-prezz pattwit fil-konvenju.
- (b) Nofs indiviz tal-plots numru hamsa u erbghin (45) u nofs il-plot numru sitta u erbghin (46) formanti parti mill-istess art, proprjetà il-plots 45 u 46 kwantu għan-nofs indiviz tas-socjetà Car Care Limited tal-kejl, kif deskritti u indikati ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju Dok. "A", liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom versu l-prezz indikat fil-konvenju; u
- (c) Nofs indiviz tal-plots numru tlieta u erbghin (43), tnejn u erbghin (42) u tmienja u sebghin (78) formanti parti mill-istess art bil-kejl, kif deskritt u indikat ahjar fuq il-pjanta annessa mal-konvenju, Dok. "A", proprjetà ta' Car Care Limited, liberi u franki bid-drittijiet u l-pertinenzi kollha tagħhom, u dan versu l-prezz u l-pattijiet u l-kondizzjonijiet indikati fil-konvenju msemmi.

Is-socjetà konvenuta giet inutilment interpellata tersaq għall-pubblikazzjoni tal-Att Notarili relattiv permezz ta' zewg ittri ufficjali tat-3 ta' Marzu 1995 u tat-3 ta' April 1995.

Is-socjetà attrici għandha interess illi tagħti esekuzzjoni lil dan il-konvenju u għalhekk kellha ssir din il-kawza.

Rat in-nota ta' eċċezzjonijiet ta' Alfred Fenech għan-nom ta' Car Care Products Limited li permezz tagħha eċċepixxa illi:

Skond l-artikolu 26 tal-istatut tas-socjetà konvenuta, kull kuntratt li jorbot lis-socjetà konvenuta għandu jkun iffirmit u magħmul minn zewg Diretturi għan-nom tas-socjetà konvenuta, jew minn dik il-persuna jew persuni mahtura mill-Bord tad-Diretturi, viz.:

“Deeds of whatsoever nature engaging the Company ... shall be signed, made, executed, drawn, accepted and endorsed, as the case may be, on behalf of the Company by the following two Directors signing jointly, namely: Michael A. Fenech nominated by the holder of the “A” ordinary shares, and Alfred Fenech nominated by the holder of the “B” ordinary shares, or by such person or persons, jointly or severally, as the Board of Directors may from time to time determine.”

L-eccipjent jaqbel mal-fatti esposti fl-ewwel premessa tacitazzjoni izda, għalkemm l-eccipjent interpella lil Michael Angelo Fenech kemm bonarjament permezz ta' ittra datata 28 ta' April 1995 (li qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument “A”) u anke, flimkien ma' ibnu Michael Fenech, direttur iehor tas-socjetà konvenuta, permezz ta' protest gudizzjarju pprezentat f'din l-Onorabbli Qorti fl-4 ta' Mejju 1995 fl-ismijiet “Alfred Fenech u Michael Fenech f'isimhom proprju u għan-nom u in rappresentanza ta' A.M.J. Investments Limited u Car Care Products Limited u Alfred Fenech għan-nom u in rappresentanza ta' Fenech Estates Company Limited v. Michael Angelo Fenech u Anthony R. Valvo” (Dokument “B”), sabiex Alfred Fenech u Michael Angelo Fenech jidhru għall-publikazzjoni tal-kuntratt ta' bejgh tal-proprjetà imsemmija fic-citazzjoni, Michael Angelo Fenech, baqa' inadempjenti.

Għalhekk is-socjetà konvenuta m'għandhiex tbatlha l-ispejjez izda għandu jbatlha l-ispejjez personalment Michael Angelo Fenech.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' Alfred Fenech għan-nom ta' Car Care Products Limited li kkonferma illi:

Jaqbel mal-fatti esposti fl-ewwel paragrafu tad-dikjarazzjoni tal-attur.

Skond l-artikolu 26 tal-istatut tas-socjetà konvenuta, kull kuntratt li jorbot lis-socjetà konvenuta għandu jkun iffirmit u magħmul minn zewg Diretturi għan-nom tas-socjetà konvenuta, jew minn dik il-persuna jew persuni mahtura mill-Bord tad-Diretturi, viz.:

"Deeds of whatsoever nature engaging the Company ... shall be signed, made, executed, drawn, accepted and endorsed, as the case may be, on behalf of the Company by the following two Directors signing jointly, namely: Michael A. Fenech nominated by the holder of the "A" ordinary shares, and Alfred Fenech nominated by the holder of the "B" ordinary shares, or by such person or persons, jointly or severally, as the Board of Directors may from time to time determine."

L-eccipjent interpella lil Michael Angelo Fenech kemm bonarjament permezz ta' ittra datata 28 ta' April 1995 (li qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument "A") u anke, flimkien ma' ibnu Michael Fenech, direttur iehor tas-socjetà konvenuta, permezz ta' protest gudizzjarju pprezentat f'din l-Onorabbli Qorti fl-4 ta' Mejju 1995 fl-ismijiet "Alfred Fenech u Michael Fenech f'isimhom proprju u għan-nom u in rappresentanza ta' A.M.J. Investments Limited u Car Care Products Limited u Alfred Fenech għan-nom u in rappresentanza ta' Fenech Estates Company Limited v. Michael Angelo Fenech u Anthony R. Valvo" (Dokument "B"), sabiex Alfred Fenech u Michael Angelo Fenech jidhru għall-publikazzjoni tal-kuntratt ta' bejgh tal-proprjetà imsemmija fic-citazzjoni, Michael Angelo Fenech, baqa' inadempjenti.

Għalhekk is-socjetà konvenuta m'għandhiex tbatlha l-ispejjez izda għandu jbatlha l-ispejjez personalment Michael Angelo Fenech.

L-esponent nomine jaf dawn il-fatti personalment.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ta' Michael Angelo Fenech għan-nom ta' Car Care Products Limited li permezz tagħha eċċepixxa illi:

In-nullità tan-notifika kemm tal-ittra ufficjali tat-3 ta' Marzu 1995 kif ukoll tat-3 ta' April 1995 u konsegwentement ta dawn il-proceduri kif ser jigi ampjament ipprovat waqt is-smiegh u t-trattazzjoni ta' din il-kawza.

Preliminarjament, in-nullità tal-konvenju peress illi minn ezami tal-istess jirrizulta li filwaqt li għandek promess da parti tal-attur li jixtri, m'hemmx promessa tal-konvenut li jbiegh (artikolu 1346 tal-Kap. 16).

In-nullità tal-konvenju li skond il-klawsola 26 tal-Memorandum and Articles of Association. Konvenju irid jigi ffirmat kemm mill-konvenut Alfred Fenech kif ukoll mill-konvenut Michael Angelo Fenech u fil-kaz in ezami dan gie ffirmat mill-konvenut Michael Angelo Fenech minghajr l-approvazzjoni ta' Board Resolution.

In-nullità tal-istess konvenju peress li hemm wiehed mir-rekwisiti għall-bejgh skond l-artikolu 1377 tal-Kap. 16 nieqsa.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' Michael Angelo Fenech għan-nom ta' Car Care Products Limited li kkonferma illi:

In-nullità tan-notifika kemm tal-ittra ufficjali tat-3 ta' Marzu 1995 kif ukoll tat-3 ta' April 1995 u konsegwentement ta dawn il-proceduri kif ser jigi ampjament ipprovat waqt is-smiegh u t-trattazzjoni ta' din il-kawza.

Preliminarjament, in-nullità tal-konvenju peress illi minn ezami tal-istess jirrizulta li filwaqt li għandek promess da parti tal-attur li jixtri, m'hemmx promessa tal-konvenut li jbiegh (artikolu 1346 tal-Kap. 16).

In-nullità tal-konvenju li skond il-klawsola 26 tal-Memorandum and Articles of Association. Konvenju irid jigi ffirmat kemm mill-konvenut Alfred Fenech kif ukoll mill-konvenut Michael Angelo Fenech u fil-kaz in ezami dan gie ffirmat mill-konvenut Michael Angelo Fenech minghajr l-approvazzjoni ta' Board Resolution.

In-nullità tal-istess konvenju peress li hemm wiehed mir-rekwisiti ghall-bejgh skond l-artikolu 1377 tal-Kap. 16 nieqsa.

Rat illi fl-udjenza tal-11 ta' April 2002 din il-Qorti diversament presjeduta laqghet it-talba tas-socjetà attrici sabiex tissejjah fil-kawza s-socjetà Fenech Estates Company Limited.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ta' Fenech Estates Company Limited li permezz taghha eccepjet illi:

Fl-ewwel lok li t-talba attrici fil-konfront tal-eccipjent tiddifetta minn interess guridiku skond il-ligi.

Fit-tieni lok li l-kumpanija eccipjenti ma ghandha l-ebda relazzjoni mal-atturi fuq il-plots mertu ta' din il-kawza u ma tistax tigi kkundannata biex tersaq tbiegh xi haga li hija qatt ma ntrabtet li tbiegh; il-kumpanija eccipjenti hija ghal kollox estraneja ghan-negozju mertu ta' din il-kawza u ghalhekk ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.

Fit-tielet lok li l-atturi ma jistghux jagixxu kontra l-eccipjenti a bazi tal-konvenju billi huma ma segwewx fil-konfront tal-eccipjenti, il-procedura stabbilita mill-Kodici Civili ghall-esekuzzjoni ta' promessa ta' bejgh u ghahekk ddekadew minn kwalsiasi dritt li seta' kellhom.

Fir-raba lok u bla pregudizzju ghas-suespost li, in kwantu li t-talbiet attrici huma bazati fuq dokument li l-istess atturi esebew fl-atti tal-mandat ta' inibizzjoni precedenti, qeghda tigi eccepita n-nullità tal-konvenju billi l-prezz realment pattwit bejn il-partijiet huwa mohbi, u ma jirrizultax fl-intier tieghu mid-dokument premiss; illi f'kaz li l-atturi jibbazaw it-talba taghhom fuq dokument recentement esibit mill-atturi fil-kawza fl-ismijiet JMA Limited vs Michael Angelo Fenech u Alfred

Fenech ghan-nom u in rappresentanza tas-socjetà Fenech Estates Limited (581/95GC) jirrilevaw li dak id-dokument ma jirriflettix il-prezz realment pattwit bejn il-partijiet u huwa kolpit bil-qerq u huwa falz u ma jista' jkollu ebda effett fil-ligi.

Fil-hames lok u bla pregudizzju tas-suespost in-nullità tal-konvenju billi ma jirrizultax mill-att innifsu ftehim car dwar l-identità tal-proprjetà.

Bla pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti kienet bieghet xi artijiet lil Car Care Products Limited u dan il-bejgh kien gie annullat b'sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili f'kawza promossa mill-HSBC Bank (Malta) plc u dan fost l-ohrajn ghaliex kif jirrizulta mill-istess sentenza, u kif qalet il-Qorti, il-Bank ghandu jiehu madwar tlett mija u sittin elf Lira (Lm360,000) u li minghajr l-art involuta f'dik il-kawza il-kumpanija Fenech Estates Company Limited ma jkollhiex minn fejn thallas il-bank; illi huwa ghalhekk evidenti li l-istess bank ghandu interess guridiku fl-ezitu ta' din il-kawza u ghandu ghalhekk jigi kjamat in kawza.

Fi kwalunkwe kaz u bla pregudizzju tas-suespost huwa rilevat li hemm vigenti kontra il-kumpanija eccipjenti u l-kumpanija Care Care Products Limited Mandat ta' Inibizzjoni (889/99AJM), mahrug fuq talba tal-istess bank, permezz ta' liema mandat il-kumpanija eccipjenti hi mizmuma milli tbiegh jew tittrasferixxi l-proprjetà immobbli taghha u ghalhekk il-kumpanija eccipjenti u l-konvenuta huma fi kwalsiasi kaz prekluzi milli jittrasferixxu xi proprjetà lil terzi.

Fi kwalunkwe kaz u bla pregudizzju ghas-suespost, il-kumpanija eccipjenti ma ghandhiex tbatl l-ispejjez ta' din il-kawza peress li hi giet kjamata intortament f'din il-kawza anke ghaliex ir-rapprezentant tal-kumpanija attrici kien gie mgharraf tempestivament bil-kawza li kien hemm pendenti bejn il-Bank premess u l-kumpanija eccipjenti u dak iz-zmien l-istess atturi ma ghamlu xejn biex jissalvagwardjaw l-interessi taghom, dan kif sejjer jigi ppruvat tul is-smigh tal-kawza.

It-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess atturi.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni mahlufa ta' Michael Angelo Fenech ghan-nom ta' Fenech Estates Company Limited li kkonferma illi:

Il-fatti kif dikjarati mill-attur fl-ewwel paragrafu tad-dikjarazzjoni attrici huma kontestati ghar-ragunijiet imsemmija fin-nota ta' eccezzjonijiet; illi l-attur ma jsemmi l-ebda prezz fid-dikjarazzjoni tieghu u fi kwalunkwe kaz il-kumpanija Fenech Estates Company Limited hi ghal kollox estraneja ghal dan in-negozju.

Is-socjetà attrici naqqset li tinterpella lill-kumpanija Fenech Estates Company Limited fit-terminu utli.

Dwar il-fatti kif dikjarati fit-tielet paragrafu tad-dikjarazzjoni attrici, dawn huma kontestati billi fil-konfront tal-eccipjenti il-kumpanija attrici ma ghandha ebda interess stante li ma ghandhiex relazzjoni guridika maghha.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Rat li l-kawża thalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din l-azzjoni, is-socjetà attrici qiegħda titlob lill-Qorti tordna lis-socjetà konvenuta tersaq fuq l-att finali ta' bejgħ in segwitu għall-konvenju ffirmat bejn il-partijiet fil-5 ta' April 1994.

Fis-seduta tat-3 ta' Ottubru 2002 din il-Qorti diversament presjeduta laqgħet it-talba tas-socjetà konvenuta Car Care Products Company Limited u ordnat illi l-kawża fl-ismijiet **Joseph Camilleri bħala direttur f'isem u in rappreżentanza tas-socjetà JMA Company Limited vs Michael Angelo Fenech u Alfred Fenech f'isem u in rappreżentanza tas-socjetà Fenech Estates Company Limited** (citazzjoni numru 581/1995) tinstema kontestwalment flimkien ma' din il-kawża. Inoltre, fis-seduta tal-21 ta' Marzu

2012 ġie vverbalizzat illi l-partijiet jaqblu li l-provi taż-żewġ kawżi jgħoddu għal waħda u l-oħra reċiprokament.

Mill-provi prodotti jirriżulta li l-fatti tal-kawża huma dawn. Permezz ta' skrittura datata 5 ta' April 1994 redatta minn Nutar John Patrick Hayman, Michael Angelo Fenech, għan-nom tas-socjetà konvenuta u s-socjetà kjamata fil-kawża, obbliga ruħu li jbiegħ u jitransferixxi nofs indiviż ta' tnaqqs il *plot* f'Haż-Żabbar proprjeta tas-socjetajiet konvenuti lis-socjetà attriċi rappreżentata fuq dan il-konvenju minn Joseph Camilleri. Fenech deher fuq dan il-konvenju bħala direttur tal-kumpanniji li huwa kien qiegħed jirrappreżenta. Minkejja li s-socjetà attriċi interpellat lis-socjetajiet konvenuti kemm verbalment tramite l-imsemmi Michael Angelo Fenech kif ukoll permezz ta' ittra uffiċjali sabiex jersqu għall-att finali, dawn irrifjutaw. Michael Angelo Fenech informa lil Joseph Camilleri li kien huż Alfred Fenech, direttur ieħor tas-socjetajiet konvenuti, li ma riedx jersaq għall-att finali iżda Alfred Fenech ċaħad illi kien hekk u filfatti ressaq nota ta' eċċezzjonijiet in risposta għat-talbiet tas-socjetà attriċi fejn qal illi huwa m'għandux oġġezzjoni li l-partijiet jersqu għall-att finali. Fil-mori tal-kawża rriżulta li permezz ta' sentenza datata 19 ta' Jannar 2000 fl-ismijiet **HSBC Bank Malta plc vs Fenech Estates Company Limited u Car Care Products Limited**, minn liema sentenza ma ġiex interpost appell, din il-Qorti diversament presjeduta laqgħet it-talbiet attriċi u annullat it-trasferiment ta' diversi proprjetajiet li s-socjetà Fenech Estates Company Limited kienet ittrasferiet lis-socjetà Car Care Products Limited, inkluż dawk mertu tal-kawża, peress illi dan it-trasferiment sar b'qerq u bl-iskop li jiġu elużi d-drittijiet tal-bank attur kontra s-socjetà kjamata fil-kawża Fenech Estates Company Limited. Għaldaqstant jirriżulta li l-proprjetajiet mertu tal-kawża illum huma proprjeta tas-socjetà kjamata fil-kawża Fenech Estates Company Limited.

In risposta għat-talbiet attriċi, Michael Angelo Fenech, ukoll għan-nom tas-socjetajiet konvenuti ressaq diversi eċċezzjonijiet ta' natura preliminari kif ukoll fil-mertu fil-każ ta' Fenech Estates Company Limited. Stranament, jirriżulta li s-socjetà konvenuta Car Care Products Limited ressqet żewġ noti ta' eċċezzjonijiet dijametrikament opposti u dan, fil-fehma tal-

Qorti, riżultat tad-disgwid bejn l-aħwa Alfred Fenech u Michael Angelo Fenech. F'ebda stadju ma ttiehed ebda provvediment fir-rigward mill-Qorti kif presjeduta mid-diversi gudikanti tul is-snin. Il-Qorti ser tibda billi tikkunsidra l-eċċezzjonijiet preliminari tas-socjetà konvenuta u s-socjetà kjamata fil-kawża mressqa minn Michael Angelo Fenech għan-nom tal-istess kumpanniji peress illi jirriżulta li Alfred Fenech mhuwiex jopponi għat-talbiet attriċi.

L-ewwel eċċezzjoni li ressaq Michael Angelo Fenech għan-nom ta' Car Care Products Limited hija n-nullità tan-notifika tal-ittra ufficjali interpellatorja tas-socjetà attriċi lis-socjetà konvenuta. Dwar din l-eċċezzjoni, ma jirriżultax illi tressqet ebda prova da parti tas-socjetà konvenuta u għaldaqstant din l-eċċezzjoni qiegħda tiġi miċhuda.

It-tieni eċċezzjoni ta' Michael Angelo Fenech għan-nom ta' Care Care Products tgħid illi l-konvenju in kwistjoni għandu jiġi dikjarat null minħabba l-fatt illi minkejja li hemm promessa tas-socjetà attriċi li tixtri, ma jirriżultax illi hemm promessa ta' bejgħ. Il-Qorti kkunsidrat illi huwa minnu li l-kliem preċiż tal-konvenju ma jindikax speċifikament illi s-socjetajiet konvenuti qegħdin jobbligaw ruħhom illi jbiegħu lis-socjetà attriċi l-*plots* in kwistjoni, iżda fil-mori tal-kawża qatt ma ġie negat minn Michael Angelo Fenech illi l-iskrittura in kwistjoni hija filfatt konvenju jew li l-intenzjoni tas-socjetà konvenuta ma kinitx illi tobbliga ruħha li tbiegħ dawn il-*plots* lis-socjetà attriċi. Artikolu 1003 tal-Kodiċi Ċivili jgħid illi "*Meta s-sens tal-kelma ma jaqbilx ma' dak li kellhom fi ħsiebhom il-partijiet kollha, kif ikun jidher ċar mill-pattijiet meħudin kollha flimkien, għandha tgħodd l-intenzjoni tal-partijiet.*" Filfatt, Michael Angelo Fenech aċċetta l-ammont ta' Lm4600 kif ukoll l-ammont ta' Lm3000 mingħand is-socjetà attriċi akkont tal-prezz finali u dan kif ikkonfermat minnu stess. B'żieda ma dan, iż-żewġ riżoluzzjonijiet li permezz tagħhom Michael Angelo Fenech ġie awtorizzat jidher fuq l-iskrittura in kwistjoni jgħidu proprju li huwa kien awtorizzat jidher fuq '*a preliminary agreement of sale (konvenju)*' mas-socjetà rikorrenti. Għaldaqstant din l-eċċezzjoni wkoll qiegħda tiġi miċhuda.

Michael Angelo Fenech għan-nom tas-socjetà konvenuta jeċċepixxi wkoll in-nullita tal-konvenju peress illi huwa jgħid illi skont klawżola numru 26 tal-*Memorandum and Articles of Association* tal-kumpannija dan il-konvenju kellu jiġi ffirmat minn Alfred Fenech ukoll, in kwantu li skont hu, ma kinitx saret ir-riżoluzzjoni neċessarja sabiex jidher waħdu fuq l-iskrittura għan-nom tal-kumpannija. Dan jirriżulta li assolutament mhuwiex minnu in vista tal-fatt li fil-mori tal-kawża giet ipprezentata r-riżoluzzjoni in kwistjoni ffirmata minnu kif ukoll minn Alfred Fenech bħala d-diretturi li kellhom ir-rappreżentanza legali tal-kumpannija, liema reżoluzzjoni kienet tawtorizza lil Michael Angelo Fenech sabiex jidher fuq il-konvenju għan-nom ta' Car Care Products Limited. Għaldaqstant din l-eċċezzjoni qiegħda tiġi miċħuda.

Finalment Michael Angelo Fenech għan-nom tas-socjetà konvenuta jeċċepixxi n-nullità tal-konvenju peress illi huwa nieqes minn wieħed mir-rekwizi tal-bejgħ skont l-artikolu 1377 tal-Kodiċi Ċivili. Dan l-artikolu jgħid hekk, '*Id-disposizzjonijiet tal-aħħar artikolu qabel dan iġġoddu wkoll għall-każ li l-bejgħ ma jkunx jiswa minħabba li l-ħaġa ma kinitx fil-kummerċ jew kienet ġa tax-xerrej.*' Peress illi ma jirriżultax illi dan l-artikolu japplika għall-kawża odjerna u ma tressqet ebda prova f'dan ir-rigward, din l-eċċezzjoni wkoll qiegħda tiġi miċħuda.

Fir-rigward tal-eċċezzjonijiet preliminari mressqa mill-kjamata fil-kawża Fenech Estates Company Limited, jirriżulta li l-ewwel eċċezzjoni hija dwar in-nuqqas ta' interess ġuridiku tas-socjetà attriċi fil-konfront tagħha kif ukoll in-nuqqas ta' relazzjoni ġuridika mal-attriċi fis-sens illi Fenech Estates ma tistax tiġi ordnata li tbiegħ proprjeta li fuq l-istess konvenju hija ma obligatx ruħha li tbiegħ peress illi dak iż-żmien numru kbir minn dawn il-plots kienu jappartjenu lis-socjetà konvenuta Car Care Products qabel ma t-trasferiment bejn iż-żewġ kumpanniji ġie annullat mill-Qorti permezz tas-sentenza imsemmija.

Huwa stabbilit fil-ġurisprudenza li l-interess ġuridiku meħtieġ irid ikun dirett, leġittimu kif ukoll attwali. Kif ingħad fis-sentenza fl-ismijiet **Agatha sive Agathina Formosa Gauci vs Avukat Dottor Francis Lanfranco et**, deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Novembru 2003, '*l-istat attwali ta' ksur ta' jedd*

jikkonsisti f'kundizzjoni pożittiva jew negattiva li xxejjen jew tinnewtralizza dritt li jkun jappartjeni lid-detentur jew lil dak li lilu jkun misthoqq.'

Dwar din l-eċċezzjoni, il-Qorti kkunsidrat illi huwa minnu li riżultat tas-sentenza **HSBC Bank Malta plc vs Fenech Estates Company Limited u Car Care Products Limited** imsemmija dawk il-proprjetajiet imniżżla fil-konvenju li kienu jappartjenu lil Car Care Products reġgħu lura għand is-socjetà Fenech Estates iżda kif osservat il-Qorti fis-sentenza tagħha imsemmija:

"Illi jirriżulta ukoll mill-Memorandum of Association u Articles of Association tal-istess socjetàjiet illi Michael A. Fenech sive Michaelangelo u Michael Angelo Fenech, u Alfred Fenech huma diretturi tal-istess żewġt azzjonijiet konvenuti (Dok. D. u E.).

Illi di più l-istess indikati persuni huma l-azzjonisti tas-socjetà konvenuta Fenech Estates Company Limited, fil-waqt li l-azzjonisti tas-socjetà konvenuta l-oħra huma s-socjetajiet Shipping & Marine Agency Limited (li tagħha is-socjetà' konvenuta Fenech Estates Company Limited u l-istess żewġt persuni fuq indikati huma a loro volta azzjonisti) u A.M.J. Investments Limited (li tagħha ukoll l-istess Michael A. Fenech u Angelo Fenech huma azzjonisti).

Illi minn dan jidher ċar u palez, li s-socjetà' konvenuta Fenech Estates Company Limited ittrassferiet l-istess proprjetà lis-socjetà konvenuta l-oħra, u baqgħet in effett fil-kontroll tal-istess "beneficial owners".

Il-Professur Andrew Muscat fil-ktieb tiegħu Principles of Maltese Company Law, jikteb hekk:

"Both the English and the Maltese courts have not hesitated to lift the corporate veil in circumstances where the corporate form has been used for a fraudulent or improper purpose, including its use to evade a contractual or other legal obligation."

Kif ukoll:

"In this respect, the following broad categorisation of the traditional 'lifting of the corporate veil' cases can be tentatively attempted: (.....) (ii) cases where a person (corporate or otherwise) is not allowed to circumvent his obligations by the expediency of acting through a separate company and pleading its separate juridical personality (effectively another exception to the principle of separate juridical personality;..."

Fil-ktieb Boyle & Bird's Company Law (7th Edition 2009 p62), l-awturi jgħidu hekk, *'It is well established that the courts will not allow the corporate forms to be used for the purposes of fraud, or as a device to evade a contractual or other legal obligation.'*

Finalment kif ingħad ukoll fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Imħallef Dottor Alberto Giuseppe Magri et vs Aeroflot Russian International Airlines**, deċiża fl-1 ta' Lulju 2005, *'Dawn il-Qrati għamluha wkoll ċara li fejn jirriżulta li jkun hemm aġir skorrett li juri mala fede m'għandux japplika l-prinċipju ta' separate juridical personality.'*

Għaldaqstant il-Qorti jidrilha li b'din l-applikazzjoni tal-prinċipju tal-*'lifting of the corporate veil'* u fid-dawl tal-konklużjonijiet ta' din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza tagħha imsemmija fil-konfront tas-socjetajiet konvenuti, din l-eċċezzjoni tas-socjetà kjamata fil-kawża m'għandhiex tintlaqa'. Ma jistax Michael Angelo Fenech għan-nom ta' Fenech Estates jippretendi li għaliex il-proprjeta in kwistjoni issa tappartjeni lilha, huwa m'għandux relazzjoni ġuridika mas-socjetà attriċi. Kif tajjeb osservat din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza tagħha, wara dawn iż-żewġ kumpanniji hemm l-istess *'beneficial owners'* u t-trasferiment in kwistjoni ġie annullat mill-Qorti minħabba qerq tal-istess *'beneficial owners'*. Bl-istess mod, is-socjetà Fenech Estates issa qiegħda tipprova tqarraq bis-socjetà attriċi billi teċċepixxi li hija m'għandhiex relazzjoni ġuridika magħha minħabba l-fatt illi kienet is-socjetà konvenuta l-oħra li obligat ruħha li tbiegħ dawn il-proprjetajiet. B'applikazzjoni tal-prinċipju tal-*'lifting of the*

corporate veil din l-eċċezzjoni tas-socjetà kjamata fil-kawża qiegħda tiġi miċhuda.

Fenech Estates teċċepixxi wkoll illi s-socjetà attriċi ma segwietx il-proċeduri stabbilit mill-Kodiċi Ċivili għall-esekuzzjoni ta' promessa ta' bejgħ. B'dan, il-Qorti qiegħda tifhem illi Fenech Estates qiegħda teċċepixxi li s-socjetà attriċi ma interpellatx lill-Fenech Estates tersaq għall-kuntratt finali kif irid l-artikolu 1357(2) tal-Kodiċi Ċivili. Dan l-artikolu jgħid illi l-effetti ta' wegħda ta' bejgħ jispiċċaw meta jagħlaq iż-żmien tal-konvenju:

"kemm-il darba l-aċċetant ma jsejjaħx lil dak li wiegħed, b'att ġudizzjarju pprezentat qabel ma jgħaddi ż-żmien applikabbli kif intqal qabel, sabiex jagħmel il-bejgħ..."

F'dan ir-rigward il-Qorti tosserva li fl-ewwel lok is-socjetà attriċi qatt ma setgħet tinterpella lis-socjetà Fenech Estates tersaq għall-kuntratt finali meta jirriżulta li fiż-żmien li nbdeu dawn il-proċeduri l-*plots* in kwistjoni kienu għadhom jappartjenu lill-Care Products. Kif diġà ngħad, fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ il-Qorti ma tistax tilqa' eċċezzjonijiet ta' din in-natura mingħand Fenech Estates meta fil-fehma tal-Qorti dan huwa każ ċar ta' meta għandu jitwarrab l-hekk imsejjaħ *'corporate veil'*.

Imbagħad Fenech Estates teċċepixxi n-nullità tal-konvenju peress illi l-prezz realment patwit bejn il-partijiet huwa moħbi. Din l-eċċezzjoni tistrieħ fuq il-kredibilità tax-xhieda u fuq l-apprezzament illi din il-Qorti trid tagħmel prinċipalment fuq id-deposizzjonijiet tagħhom.

Kif qalet din il-Qorti fil-kawża fl-ismijiet **George Bugeja vs Joseph Meilaq**, deċiża fit-30 t' Ottubru 2003:

"Fil-kamp ċivili għal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju ma huwiex dak jekk il-ġudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjonijiet forniti lilu, imma jekk dawn l-istess spjegazzjonijiet humiex, fiċ-ċirkostanzi żvarjati tal-ħajja, verosimili. Dan fuq il-bilanċ tal-probabilitajiet, sostrat bażiku ta' azzjoni ċivili, in kwantu huma dawn, flimkien

mal-proponderanza tal-provi, ġeneralment bastanti għall-konvinċiment. Għax kif inhu paċifikament akkolt, iċ-ċertezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal-probabilitajiet. Dan għad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-ħtija trid tirriżulta mingħajr ma tħalli dubju raġjonevoli. Kif kompli jingħad fl-imsemmija kawża "Farrugia vs Farrugia", "mhux kwalunkwe tip ta' konflitt għandu jħalli lill-Qorti f'dak l-istat ta' perplessità li minħabba fih ma tkunx tista' tiddeċiedi b'kuxjenza kwieta u jkollha taqa' fuq ir-regola ta' "in dubio pro reo".

Il-konflitt tal-provi huma ħaġa li l-Qorti jridu min dejjem ikunu lesti għaliha. Il-Qorti għandha teżamina jekk xi waħda miż-żewġ verżjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibiltà u speċjalment dawk tal-konsistenza u verosimiljanza, għandhiex verżjoni teskludi lill-oħra, anke fuq bilanċ ta' probabilitajiet, u tal-preponderanza tal-provi, għaliex dawn, f'kawżi ċivili huma ġeneralment suffiċjenti għall-konvinċiment tal-ġudikant (**Farrugia vs Farrugia**, deċiża minn din il-Qorti fl-24 ta' Novembru 1966).

Mill-provi prodotti huwa ċar illi l-iskop tal-partijiet kontraenti kien illi jiġu trasferiti l-*plots* imsemmija fl-iskrittura tal-5 ta' April 1994 lis-socjetà attriċi JMA Limited. Izda fir-rigward tal-prezz patwit, wara li semgħet ix-xhieda u eżaminat id-dokumenti eżebiti mill-partijiet, din il-Qorti hija konvinta illi l-prezz illi ġie stipulat fil-konvenju ma jirriflettix il-prezz reali li ġie miftihem bejn il-partijiet u li kellu verament jithallas mal-att finali.

Il-Qorti waslet għal din il-konklużjoni primarjament abbażi tax-xhieda ta' Joseph Camilleri għan-nom tas-socjetà attriċi kif ukoll ta' Alfred u ibnu Michael Fenech (li jiġi għalhekk in-neputi ta' Michael Angelo Fenech) li fid-depożizzjonijiet tagħhom jenfasizzaw illi l-prezz patwit bejn il-partijiet għall-bejgħ tal-proprjetajiet in kwistjoni kellu jkun moħbi għaliex Michael Angelo Fenech kien iddikjara li jekk il-prezz ikun magħruf huwa ma jersaqx għall-kuntratt finali. Quddiem din il-Qorti diversament presjeduta fil-proċeduri 581/1995 filfatt Joseph Camilleri jgħid hekk:

*"...jiena kont esebejt din il-kopja mingħajr il-prezz peress li Michael Angelo Fenech kien qalli li jekk jiena nesebixxi xi haġa li tindika l-prezz in kwistjoni huwa ma kienx se jiffirma l-kuntratt. Nikkonferma li Michael Angelo Fenech kien qalli li jekk joħroġ xi haġa mingħand in-Nutar bil-prezz jiena żgur ma niffirmalekx il-kuntratt."*¹

Imbaghad fix-xhieda tiegħu quddiem din il-Qorti, Joseph Camilleri reġa kkonferma li *'Michael Angelo Fenech kien dejjem jgħidli ara ma tippreżentax xi haġa bil-prezz reali għax jien żgur ma niffirmalekx il-kuntratt'*². Huwa jgħid li aċċetta din il-kundizzjoni bit-tama li forsi xi darba jiftehmu u jaslu sabiex jiffirmaw l-att finali. Il-Qorti ma tqisx illi din ir-raġuni li jagħti Joseph Camilleri hija plawsibbli. Il-Qorti tiddubita ferm x'forza kien għad kellha t-theddida ta' Michael Angelo Fenech illi ma jersaqx għall-konvenju in kwistjoni jekk jiġi preżentat konvenju bil-prezz meta s-socjetà attriċi inizjat proċeduri ġudizzjarji propju sabiex iġġiegħel lis-socjetajiet konvenuti jersqu għall-kuntratt finali.

Infatti, fl-affidavit tiegħu, Joseph Camilleri ma ddikjarax il-prezz pattwit iżda llimita ruħu biss billi ppreżenta kopja tal-konvenju mingħajr prezz. Imbaghad f'seduta sussegwenti circa tlett snin wara, ġie preżentat kopja oħra tal-istess konvenju did-darba bil-prezz ta' Lm46,000 indikat bħala l-prezz finali għal bejgħ ta' dawn il-plots. Il-Qorti tithasseb dwar il-mod kif eventwalment ġie preżentat dan il-konvenju, in kwantu li, kif diġà ngħad, l-ewwel ġie preżentat kopja tal-konvenju mingħajr prezz, u dan skont Joseph Camilleri għaliex kien għadu jittama li l-konvenuti jersqu għall-kuntratt finali u li kieku ppreżenta konvenju bil-prezz, Michael Angelo Fenech ma kienx jaċċetta li jersaq, imbaghad, proprju sitt snin wara li nbdiet il-kawża, u cioè fis-seduta tal-14 ta' Ġunju 2001, ġiet preżentata kopja oħra tal-istess konvenju, din id-darba bil-prezz ta' bejgħ tal-plots kollha għac-cifra ta' Lm46,000.

Il-Qorti qieset ukoll il-verbal tagħha diversament presjeduta tas-seduta tal-14 ta' Ġunju 2001 fil-kawża 581/1995 propju

---

¹ Xhieda a fol. 183 et seq tal-proċess 581/1995

² Xhieda a fol. 294 et seq tal-proċess 580/1995

meta ġie preżentat għall-ewwel darba l-konvenju bil-prezz, fejn ġie vverbalizzat hekk, *'Il-partijiet jaqblu li jiltaqgħu bil-għan li jiftehmu dwar l-awment fil-prezz tal-immobbli meritu ta' din il-kawża sabiex ikun jista' jsir il-kuntratt relattiv.'* Iżda li kieku l-prezz kien dak stabbilit bejn il-partijiet fuq il-konvenju, il-partijiet ma kien ikollhom ebda awment fuq ixfhemu! Il-konkluzjoni hija waħda: il-prezz dikjarat fuq il-konvenju li ġie preżentat minn Joseph Camilleri f'dik is-seduta ma kienx il-prezz reali pattwit bejn il-partijiet.

Fil-fehma tal-Qorti kollox jindika li l-intenzjoni tal-attur dejjem kienet li forsi jiftehmu fuq prezz illi jmur oltre minn dak ta' Lm46,000 ddikjarat fil-konvenju u għalhekk qatt ma ried jantagonizza lill-Michael Angelo Fenech billi jiddikjara l-prezz, iżda biddel it-tattika wara li falla t-tentattiv sabiex jaslu għall-ftehim.

Il-Qorti ma tikkunsidrax bħala verosimili lanqas l-ispjegazzjoni ta' Joseph Camilleri dwar għalfejn ħallas l-ammont ta' Lm3000 lill-Michael Angelo Fenech personalment ftit wara li ġie ffirmat il-konvenju minkejja li l-konvenju kien jistipola li fi żmien sitt xhur kellu jithallas l-ammont ta' Lm4600. L-attur jgħid illi unilateralment naqqas il-prezz tal-plots illi ma riedx jakkwista peress li ma kienx fl-iskema tal-bini iżda huwa jikkonferma wkoll illi Michael Angelo Fenech qatt ma aċċetta li s-socjetà attriċi ma takkwistax il-plots kollha u filfatti Camilleri jgħid illi s-socjetà attriċi kienet aċċettat li tixtri l-plots kollha. Għaldaqstant Joseph Camilleri ma kellu ebda raġuni għalfejn jirriduċi l-ammont ta' Lm4600. Il-Qorti hija tal-fehma li dan il-ħlas ta' Lm3000 ma kienx parti mill-prezz indikat fuq il-konvenju iżda parti mill-prezz moħbi miftihem bejn il-partijiet. Il-Qorti kkunsidrat ukoll illi minkejja li l-partijiet kollha jsemmu diversi persuni oħra li kienu konxji tan-negozju li kien ser isir bejnithom, senjatament il-bejgħ ta' dawn il-plots, saħansitra anke jsemmu speċifikament lil ċertu Michael Axisa li kien qed jagħmilha ta' medjatur bejnithom u anke sensar li kien wassal lill-partijiet għan-negozju, ħadd minn dawn il-persuni ma tressaq sabiex jixhed. B'żieda ma dan, jirriżulta li t-trasferiment in kwistjoni kellu jkun ta' nofs indiviż ta' kull plot imsemmi fil-konvenju, u dan peress illi n-nofs l-ieħor kienu jappartjenu lill-imsemmi Michael Axisa. Joseph Camilleri

jikkonferma li Michael Axisa biegh sehmu f'dawn il-plots lis-socjeta attrici, izda kopja ta' dan il-kuntratt ma gietx esebita mis-socjeta attrici u dan ikompli jikkonvinci lill-Qorti li l-prezz patwit ma kienx tassew dak ta' Lm46,000.

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom il-konvenuti jagħmlu riferenza wkoll għax-xhieda ta' Michael Fenech (iben Alfred Fenech) li lejn l-aħħar tal-proċeduri xehed illi n-Nutar Hayman kien infurmah illi l-prezz dikjarat fuq il-konvenju kien falz. Izda fil-fehma tal-Qorti dan ix-xhud xejn ma huwa affidabbli. Il-Qorti ma tistax taċċetta li kien biss tmintax-il sena wara li nbdew il-proċeduri li Michael Fenech ftakar illi n-Nutar kien tah din l-informazzjoni, meta xehed b'mod estensiv kemm-il darba fil-mori tal-proċeduri u qatt ma ressaq din l-informazzjoni qabel.

Il-Qorti hija tal-fehma li l-partijiet kollha kienu miftehema li titnizzel cifra fittizja izda minħabba piki u disgwid familjari bejn Alfred u Michael Angelo Fenech il-verita kollha damet mistura. Izda minkejja dan, huwa ċar għall-Qorti li l-prezz ta' Lm46,000 dikjarat fuq il-konvenju mhuwiex il-prezz reali miftihem bejn il-partijiet u għaldaqstant dan ifisser illi l-konvenju in kwistjoni huwa afflitt b'kawża illeċita.

Artikolu 987 tal-Kodiċi Ċivili jgħid hekk, "*L-obbligazzjoni mingħajr kawża, jew magħmula fuq kawża falza jew illeċita, m'għandha ebda effett.*" Fis-sentenza fl-ismijiet **Perit Raymond Vassallo vs Anthony Cuschieri et noe** deċiża fit-18 ta' Mejju 1993 u konfermata mill-Qorti tal-Appell fl-14 ta' Novembru 1996 din il-Qorti diversament presjeduta qalet li sewwa jingħad illi hu paċifiku fil-ġurisprudenza illi:

"Hija bla effett kwalunkwe obbligazzjoni magħmula b'kawża illeċita u l-kawża hija illeċita meta hija projbita mill-liġi jew kuntrarju għall-egħmil xieraq jew għall-ordni pubbliku u l-konvenzjoni hija kontra l-ordni pubbliku meta hija kontra l-interess ġenerali."

'Il-kwistjoni tal-legalità jew le tal-konvenzjoni minħabba kawża illeċita tista' tiġi sollevata mill-Qorti "ex officio" (Vol. XLI, P.I, p.684 u p.694).'

Gie ritenut ukoll illi l-legislazzjoni ta' natura fiskali hi minnha nfisha ta' ordni pubbliku in kwantu hu prezunt li saret fl-interess komuni.

Quando il fatto è illecito, la legge non riconosce alcun alla convenzion; è una obbligazione fondata su causa illecita, poichè la causa si confonde coll'oggetto dei contratti; e quando la causa è illecita, l'obbligazione è inesistente e non può avere alcun effetto (Laurent, Vol XXVII, Para 402).

L-oġġett tal-mandat kien għalhekk illeċitu għaliex kontra l-ligi; jigiġifieri kontra d-"Defence (Finance) Regulations, 1942", u l-Qorti rriteniet illi l-iskop ta' l-inkarigu kien illeċitu u għalhekk ċaħdet it-talba tal-attur kontra l-konvenut għar-restituzzjoni ta' flus (Vol. XXXIV, p.632).

Ara wkoll Vol. XXXII, p. II, p. 574; Vol XXIX, p.III, p. 152 u Vol XXII, p.I, p.193. F'din l-aħħar sentenza ċitata hekk hu stabbilit:

Nessun atto, per quanto liberamenti consentito e talora, ripetuto, e nessun periodo di tempo, per lungo che sia, possono dare efficacia ad un'obbligazione proibita per ragione di ordine pubblico.

Skrittura li toħloq obbligazzjonijiet illeċiti in kwantu jikkontemplaw sitwazzjonijiet li huma projbiti mil-ligi jew kuntrarju għall-ordni pubbliku ma tistax titnissel minnha ebda azzjoni ċivili."

Applikati dawn il-prinċipju għall-kawża li għandha quddiemha l-Qorti Illum, kif diġa ngħad, din il-Qorti jirriżultatla li l-konvenju mertu tal-kawża huwa dokument vizzjat b'illegalità in kwantu hu maħsub biex jevadi l-ligijiet fiskali u jiddefrawda lill-Gvern Ċivili mit-taxxa dovuta fuq il-valur reali tal-proprjeta. Kif ingħad ukoll fis-sentenza imsemmija **Perit Raymond Vassallo vs Anthony Cuschieri et noe:**

"Neċessarjament jippresuponi illi l-kontraenti kienu ser jagħmlu dikjarazzjoni falza u inveritjera tal-valur tal-

proprjeta kif trid il-liġi, dikjarazzjoni illi l-kontraenti huma obbligati li jagħmlu fuq il-kuntratt."

Huwa ovvju illi kieku l-Qorti kellha tilqa' t-talbiet attriċi kif proposti u tordna l-esekuzzjoni tal-konvenju kif redatt, hija tkun qed tissanzjona illegalità in kwantu tkun qed tippermetti lill-partijiet jevadu l-liġijiet fiskali u jagħmlu dikjarazzjoni falza f'att pubbliku.

Din l-illecità tinpingi fuq il-validità tal-iskrittura privata tal-5 ta' April 1994 u tirrendiha bla effett fil-liġi. Din l-illecità mhijiex sanabbli in kwantu li t-talbiet attriċi huma neċessarjament ċirkoskritti għall-eżekuzzjoni tal-konvenju fit-termini li jirriżultaw mill-iskrittura infisha. Kif ingħad mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza tagħha **Perit Raymond Vassallo vs Anthony Cuschieri et noe** msemmija, din l-illecità` ma tistax tiġi separata mill-bqija tal-ftehim illi ġie milħuq bejn il-partijiet u għaldaqstant il-Qorti ċertament illi ma tistax tikkunsidra t-talba tas-socjetà attriċi sabiex tordna lill-konvenuti jersqu għall-att finali. Il-Qorti tal-Appell fis-sentenza msemmija qalet hekk:

"Din il-Qorti ma tistax, kif qiegħed jisottometti l-appellant, toħloq finzjoni legali kif ukoll reali u tikkonsidra l-mertu tal-kawża independentement mill-illecjita gravi li tirriżulta jew bħalli kieku l-istess qatt ma saret, kemm għax dan fih innifsu ikun jikkostitwixxi illegalità` kif ukoll minħabba li fi kwalunkwe każ ma jkunx jirrispekkja dak illi hemm fl-istess konvenju."

Il-Qorti hija tal-fehma li Michael Angelo Fenech kien konsapevoli u konsenzjenti fl-aġir frawdolenti meta ffirmat l-iskrittura in kwistjoni u l-istess għandu jingħad fir-rigward ta' Alfred u ibnu Michael Fenech li kienu jafu x'inhu għaddej. Il-Qorti ser tqis dan fl-akkoljiment tal-ispejjez. Bl-ebda mod ta' kif xehdu l-partijiet fil-kawża ma jista' b'xi modd jirrifletti onestà f'xi wieħed mill-istess partijiet għaliex huwa ovvju li kollha kkomplottaw bejnithom l-ewwel Joseph Camilleri u Michael Angelo Fenech sabiex issir skrittura privata u eventawlnent att definittiv li fih kien ser jiġi defrawdatt l-eraruju pubbliku, imbagħad bil-mod illi Alfred u Michael Fenech, sabiex jippruvaw japprofittaw ruħhom miċ-ċirkostanzi, biddlu l-

verżjoni tagħhom tmintax-il sena wara li nbidiet il-kawża billi f'daqqa waħda Michael Fenech xehed illi n-Nutar Hayman kien filfatt informah illi l-prezz tal-bejgħ tal-plots in kwistjoni kien ta' Lm114,000 u mhux LM46,000 kif ġie dikjarat fil-konvenju.

Il-Qorti tqis għalhekk l-iskrittura tal-5 ta' April 1994 bħala illeċita għax tikkontjeni element gravi ta' illegalità u hija wkoll kontrarja għall-ordni pubbliku in kwantu li liġijiet fiskali huma ta' din in-natura (**Perit Raymond Vassallo vs Anthony Cuschieri et noe** imsemmija).

B'żieda ma dan, stante li jirriżulta li l-kawża hija illeċita għaż-żewġ partijiet, nonostante li l-obbligazzjoni tiġi dikjarata nulla, parti waħda ma jkollhiex dritt titlob lura dak li tkun tat hija lill-parti l-oħra. F'dan il-każ jirriżulta li Michael Angelo Fenech irċieva għan-nom ta' Car Care Products Limited l-ammont ta' Lm4600 kif ukoll l-ammont ta' Lm3000 f'ismu personali. Kif ingħad minn din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Melita Insurance Brokers Limited vs Joseph Fenech et**, deċiża fid-19 ta' Ottubru 2001:

"Il-kwistjoni issa hija jekk, ladarba l-konvenju, minħabba fil-kawża illeċita, ma jiswiex u ma jorbotx, il-konvenuti għandhomx iroddu dak li ħadu bis-saħħa tal-konvenju. L-argument ta' l-attriċi hu li d-depożitu tħallas akkont tal-prezz ta' l-immobbli; ladarba l-bejgħ ma seħħx il-konvenuti issa qegħdin iżommu l-flus sine causa u jkunu qegħdin jistagħnew bla mistħoq u bilt-telf tal-attriċi jekk jithallew iżommu l-flus.

Meta daħlu fi ftehim simulat biex jevadu l-ħlas tat-taxxa, il-partijiet kienu qegħdin ifittxu li jqarrqu bil-liġi, u ma jistgħux issa, ladarba l-ħsieb tagħhom ma seħħx, jitolbu lill-istess liġi, li qabel kienu fittxew li jqarrqu biha, tgħinhom jiksbu lura dak li tilfu minħabba fil-ħsieb qarrieqi tagħhom. Huwa minnu li, jekk it-talba ta' l-attriċi ma tintlaqax, se jrin jistagħnew il-konvenuti, li kienu sħab ma' l-attriċi fit-tfassil ta' konvenju qarrieqi. Iżda l-liġi tgħid illi in pari turpitudine melior est condicio possidentis, u hekk għandu jkun, għax min jidħol f'avventura bil-ħsieb li jqarraq bil-liġi ma għandux ikollu s-serħan tal-moħħ li jekk

I-avventura tmurlu ħażin ikun jista' jinqeda bil-liġi biex jieħu lura dak li tilef. Il-biża li jibqa' mingħajr il-ħarsien tal-liġi huwa disinċentiv għal min jiġih il-ħsieb li jagħmel bħal ma għamlu l-partijiet fil-kawża tallum u ma għandhiex tkun il-liġi stess li tneħhi dan id-disinċentiv għal min ikun irid iqarraq biha.

It-talbiet ta' l-attriċi huma għalhekk miċħuda għax mibnija fuq kawża illeċita.

Naturalment, dan ma jfissirx li l-konvenuti għandhom, minħabba f'għemil illeċitu li kellhom sehem fih huma wkoll, jagħmlu qliegħ gratis, għax fuq id-dħul għandhom iħallsu t-taxxa. Il-Qorti għalhekk tordna lir-registratur sabiex minnufih jinnotifika lill-Kummissarju tat-Taxxi Interni b'kopja ta' din is-sentenza sabiex il-kummissarju jagħmel dak li huwa meħtieġ biex jiġbor it-taxxa fuq dan id-dħul tal-konvenuti."

Il-Qorti taqbel ma dan l-insenjament u ma ssib ebda raġuni għalfejn m'għandhiex tapplika l-istess għall-kawża odjerna.

Peress li din l-eċċezzjoni tas-socjetà kjamata fil-kawża qiegħda tintlaqa' u t-talbiet attriċi miċħuda għaliex mibnija fuq kawża illeċita, il-bqija tal-eċċezzjonijiet tas-socjetà Fenech Estates mhumiex ser jigu kkunsidrati ulterjorment.

Għar-raġunijiet kollha premissi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi tilqa' r-raba' eċċezzjoni tas-socjetà kjamata fil-kawża Fenech Estates Company Limited u tiddikjara illeċita l-iskrittura bejn is-socjetà attriċi u s-socjetajiet konvenuti datata 5 ta' April 1994 u konsegwentement tiċhad it-talbiet kollha tas-socjetà attriċi.

Ir-registratur Qrati Ċivili u Tribunali għandu jinnotifika lill-Kummissarju tat-Taxxi b'kopja ta' din is-sentenza meta tkun għaddiet in gudika.

L-ispejjeż tal-kawża jithallsu in kwantu għal nofs mis-socjetà attriċi u nofs mis-socjetajiet konvenuti in solidum bejnithom.

IMHALLEF

DEP/REG